

ECHT
GEZEURD

zelf een verhalen- bijeenkomst organiseren

Wij van Echt Gebeurd juichen het zeer toe als jij zelf een verhalenmiddag of -avond wilt organiseren in je café, theater, bedrijf of buurthuis. We hebben onze eigen bijeenkomsten tenslotte ook van de Amerikanen afgekeken. Omdat we al zo'n vijftien jaar bezig zijn, hebben we door schade en schande van alles geleerd en we delen in deze kleine brochure graag iets van onze organisatie-ervaring. Misschien ten overvloede: noem je middag of avond niet 'Echt Gebeurd' of iets wat daar heel erg op lijkt, want dat is verwarrend. Wij zouden het jammer vinden als mensen denken dat ze naar Echt Gebeurd gaan, terwijl er een andere organisatie achter zit.

Voor het organiseren van een geslaagde vertelmiddag heb je vertellers nodig die begrijpen wat voor verhalen je zoekt, een publiek dat ongeveer weet wat het te wachten staat, een redactie die vertellers selecteert, uitlegt wat de bedoeling is en helpt bij de voorbereiding, een technicus die zorgt dat het publiek alles goed kan verstaan en zien, een podium, een presentator en een fluitje of muzikant.

Stel altijd een thema vast

Een thema geeft de middag richting, het zorgt ervoor dat het publiek begrijpt waarom ze specifiek naar déze verhalen luisteren en het brengt vertellers op een idee. Het thema kan bijvoorbeeld iets zijn dat met de tijd van het jaar te maken heeft ('vakantie' voor of na de zomer, 'familiediner' rond kerst) of met de locatie (in Rotterdam organiseerden wij recent een verhalenavond rond het thema 'Een veilige haven'). Zorg dat het een breed te interpreteren thema is, een thema waarbinnen veel verschillende verhalen passen.

Vertellers

Vertellers vinden doe je door rond te vragen in je eigen familie-, vrienden- en werkkring, in de kringen daaromheen en door oproepen te plaatsen in de media en op de sociale media. Soms kom je een specifiek verhaal op het spoor, maar soms ook een bijzondere verteller: iemand die vol verhalen zit omdat hij of zij van vrijwel elke gebeurtenis of ervaring een verhaal weet te maken. Aan de hand van de instructies in onze andere kleine brochure kun je – al dan niet met een redactie – de vertellers begeleiden en de verhalen uitdiepen. Soms blijkt een verhaal of verteller bij nader inzien toch niet geschikt. Maak daarom aan het begin steeds duidelijk dat nog niet zeker is of een verhaal ook echt geselecteerd wordt: dat voorkomt of vermindert teleurstelling. Vergeet in dat geval ook niet de verteller te bedanken voor de tijd die hij of zij er al in gestoken heeft.

Bij Echt Gebeurd-middagen zijn er meestal vijf vertellers en een dagboekvoorlezer: tussen het tweede verhaal en de pauze leest er iemand voor uit het dagboek dat hij of zij bijhield als puber. Ook dat doen wij naar Amerikaans voorbeeld; er zijn verschillende Amerikaanse podcasts waarin volwassenen een dagboek uit hun puberjaren voorlezen. De vorm wijkt af van de rest van de verhalen, want er wordt getijdreisd en voorgelezen van papier, maar de puberdagboeken passen toch ook wel in de middagen vanwege de openhartigheid: er wordt iets waargebeurds en hoogstpersoonlijks gedeeld met het publiek, dat meteen ook ziet hoe eventuele wonden littekens zijn geworden, want de onzekere, onhandige puber van toen is inmiddels een volwassene die het lef heeft om al die hoogdravende en gênante aantekeningen voor te lezen op een podium. Bij het organiseren van jouw verhalenmiddag kun je dus proberen ook een dagboekvoorlezer te strikken. Waar de verhalenvertellers voor een microfoon staan, zetten wij de dagboekvoorlezers altijd op een stoel aan een tafeltje met een leeslampje.

Locatie

Allereerst heb je, om een vertelmiddag te organiseren, een goede locatie nodig. De meeste mensen die bij ons komen vertellen hebben weinig tot geen podiumervaring en het komt nogal eens voor dat iemand niet helemaal uit zijn of haar woorden komt of de draad van het verhaal even kwijtraakt. In een kleine, intieme zaal is dat meestal geen probleem en kan het zelfs sympathiek overkomen, maar in een grote zaal kan het ongemakkelijk worden. Wij geven daarom de voorkeur aan de intimiteit van een niet al te grote zaal waarin de verteller op een klein podium staat.

Publiek

Zorg ervoor dat het publiek kan zitten. Dat creëert een sfeer waarbij mensen geneigd zijn aandachtiger luisteren. Een staand publiek is sneller afgeleid en mensen achter in de zaal gaan dan vaak een beetje praten. Dat is voor ervaren artiesten al vervelend, maar voor onervaren vertellers een regelrechte ramp. Als er een bar is, is het raadzaam om die tijdens het vertellen van verhalen te sluiten. In Toomler, waar wij onze middagen vaak organiseren, serveert het personeel tijdens de verhalen geen drankjes en worden er geen bestellingen opgenomen.

Het is belangrijk dat het publiek weet wat er gaat gebeuren. Zonder uitleg kan het gebeuren dat mensen een verkeerde verwachting hebben van de voorstelling. De presentator kan dit voorkomen door die verwachtingen bij te stellen. Daarover meer bij het kopje presentatie.

Techniek

Een goede theatertechnicus, die ervoor zorgt dat de presentator en de vertellers goed te zien en te verstaan zijn, is van niet te onderschatten belang. Iedereen klinkt anders en een microfoon die te hard of te zacht staat, of die ruist of piept, leidt enorm af. Net als wanneer de belichting niet goed is. Zelf kiezen we er meestal voor het licht in de zaal niet helemaal te dimmen, zodat de verteller een beetje ziet wie er in de zaal zitten, zonder dat hij of zij daar teveel door wordt afgeleid.

Een theatertechnicus weet wat voor microfoon er nodig is, snapt hoe het licht aangepast moet worden en kan indien nodig namens de organisatie met de locatie overleggen. Sommige zalen hebben zelf een technicus, maar wij hebben al geregeld meegemaakt dat dat mis gaat. We raden je daarom aan om voor je eigen techniek te zorgen.

Opnemen

Als je de verhalen wilt bewaren is het belangrijk dat de technicus goede opnameapparatuur bij zich heeft waarmee hij de voorstelling kan vastleggen. We raden je aan om de opnameapparatuur bescheiden te houden; stel bijvoorbeeld geen grote camera op. Dat leidt de vertellers af en doet afbreuk aan de intieme sfeer. Opnames zijn leuk voor later, maar het gaat in de eerste plaats om het live-evenement.

Bij Echt Gebeurd nemen we de audio van alle verhalen op. Niet omdat we er altijd iets mee doen, maar omdat het zonde is als je het niet hebt gedaan. Je weet pas na afloop of je de opname had willen maken. Als die er niet is, ben je altijd te laat.

Wordt er tijdens jouw verhalenmiddag nou een prachtig verhaal verteld, heb je het opgenomen en wil je de opname op de een of andere manier naar buiten brengen? Doe dat dan wel in overleg met de vertellers. Voor ons geldt dat vertellers altijd en overal de baas zijn over het verhaal dat ze verteld hebben. Het is hun verhaal, niet dat van ons.

Hoe kom ik aan vertellers?

Bij Echt Gebeurd zijn we op zoek naar een specifiek soort verhalen. Wie onze andere brochure gelezen heeft en veel naar onze podcast heeft geluisterd, heeft een goede indruk van wat voor soort verhalen dat zijn en hoe die verteld kunnen worden. Toch begrijpt nog lang niet iedereen die zich aanmeldt dat.

We staan zeker ook open voor verhalen die niet precies passen bij wat we in eerste instantie zoeken, maar we vinden het wel belangrijk dat de balans goed blijft, zodat mensen die een persoonlijk verhaal vertellen zich niet ongemakkelijk voelen omdat ze ineens tussen een soort motivational speakers staan, of tussen comedians die eigenlijk nieuw materiaal aan het uitproberen zijn. We willen voorkomen dat een verteller die na een grappig verhaal opkomt denkt dat hij ook grappig moet zijn. Of nog erger, dat het publiek verwacht dat alles

om te lachen wordt. Dan valt een prachtig verhaal dat niet grappig is opeens uit de toon. Als een deelnemer vertelt over een persoonlijke tegenslag terwijl de anderen trots vertellen over hun triomfen, voelt het opeens alsof die persoon de enige is die wel eens vergissingen maakt. Daarom is het raadzaam om vooraf goed uit te zoeken wie er komen vertellen en wat de vertellers zelf van de middag verwachten. Zo voorkom je misverstanden. Als je mensen vraagt hun verhaal vooraf in hun eigen woorden aan je te vertellen, voel je snel genoeg aan of ze het doorhebben. Stel wat vragen over het verhaal (wat betekende het voor je, wanneer was het, kun je iets meer over de situatie vertellen), en je merkt snel genoeg of ze bereid zijn persoonlijk te worden, of dat ze eigenlijk een ander motief hebben om op het podium te staan. Veel mensen die zich aanmelden, of die we benaderen, vallen om die reden toch weer af. Dit selectieproces kost veel tijd, maar het levert uiteindelijk wel een afwisselende middag of avond met goede verhalen op.

De begeleiding van vertellers

De begeleiding is een evenwichtsoefening. Enerzijds willen we een goed verhaal graag nog ietsje beter maken door te zeggen: denk nog eens na of dit wel echt de conclusie is, zou je dit of dat detail niet gewoon weglaten, kun je nog wat meer vertellen over de precieze relatie tussen jou en het familielid dat ook een rol speelt? Anderzijds willen we ervoor waken dat elk verhaal in een strak Echt Gebeurd-keurslijf wordt geperst; de toon, formuleringen en conclusies moeten die van de verteller zelf zijn, niet die van ons. De verteller blijft de baas over zijn eigen verhaal. Het gebeurt wel eens dat een verhaal toch niet zo sterk blijkt te zijn als het aanvankelijk leek, of te ingewikkeld is om in kort bestek te vertellen. In goed overleg met de potentiële verteller zien we er dan van af. Dat iemand heel graag wil, mag nooit een reden zijn om een verhaal te laten vertellen waar je als redactie grote vraagtekens bij hebt. Het is

óók in het belang van de verteller om voor te stellen zo'n verhaal toch niet te vertellen. Het kan namelijk heel vervelend of pijnlijk zijn om als verteller op een podium te staan met een verhaal dat (nog) niet werkt. Soms nodigen we mensen dan uit om bij een volgende editie een ander verhaal te komen vertellen, soms om een keer te komen kijken, en soms om gewoon nog even te wachten tot het verhaal wel verwerkt en af is.

Drie contact- momenten

Een potentiële verteller die zich aanmeldt bij Echt Gebeurd heeft meestal twee of drie keer contact met iemand van onze redactie. De eerste keer vertelt hij of zij het verhaal, of peilen we samen waar het verhaal in essentie over gaat. Vaak hebben mensen pas in een gesprek door wat hun verhaal eigenlijk is. Dat is heel normaal, verhalen krijgen hun vorm nu eenmaal pas echt als je ze aan iemand vertelt. Na dat eerste gesprek spreken we meestal af dat de verteller nog even goed nadenkt over het gesprek en het verhaal. De tweede keer vertelt hij of zij het verhaal van begin tot eind terwijl een redacteur de tijd bijhoudt en meeschrijft om achteraf vragen te stellen. Waarom was je daar? Kun je dat gebouw voor ons beschrijven? Weet je nog wat je dacht dat er zou gebeuren? Heeft het je leven veranderd, en zo ja, hoe? Wie waren de mensen die je terloops noemt?

Al pratend kom je er dan soms achter dat er nog veel meer in het verhaal zit, of dat het verhaal eigenlijk heel anders verteld kan worden, met een ander begin of einde. Vaak is het ook zo dat de verteller niet beseft dat wat voor hem heel gewoon is, voor een ander wonderlijk kan zijn. Iemand die gaat parachutespringen vindt dat zelf misschien heel normaal, maar veel mensen in de zaal zullen zich afvragen hoe dat is en waarom je het in hemelsnaam doet.

Het natuurtalent

Goede verhalen worden beleefd door mensen die weten hoe je ze moet vertellen, zeggen ze bij The Moth, en dat klopt. Bij het zoeken naar verhalen kan het geen kwaad op zoek te gaan naar mensen die smakelijk kunnen vertellen. Sommige verhalen zijn zo bijzonder dat iedereen ze goed kan vertellen, maar vaak staat of valt een verhaal bij de verteller. Daarom is één methode om naar goede verhalen te zoeken om eerst op zoek te gaan naar goede vertellers en dan te kijken of zo'n verteller een verhaal heeft bij een van de aankomende thema's.

Het onderwerp

Iedere voorstelling die we organiseren draait om een thema. Als je vraagt om verhalen bij het thema 'litttekens', dan kan iedereen zijn eigen litttekens af gaan en zich afvragen of daar een goed verhaal aan vastzit. Dat is veel makkelijker, veel minder vrijblijvend dan iemand zomaar te vragen of hij of zij een mooi verhaal heeft.

Zo'n thema kan echter ook gemakkelijk tegen je werken, als je er te krampachtig mee omgaat. Je kunt in de verleiding komen bij het thema 'oorlog' (oud-)soldaten te vragen om een verhaal te vertellen. Toch zijn lang niet alle soldaten goede vertellers en lang niet alle goede verhalen van soldaten gaan over oorlog. Een soldaat kan een mooi verhaal hebben over lekker eten, en een kok kan een verhaal hebben over oorlog. Daarom proberen we altijd eerst op zoek te gaan naar goede vertellers en tasten we tijdens het eerste gesprek af bij welk thema een verhaal het beste past.

Wanneer het thema 'vluchten' is en je gaat op zoek naar vluchtelingen, dan loop je de kans dat vluchtelingen worden gereduceerd tot hun vluchtverhaal. Maar wanneer je op zoek gaat naar een vluchteling die goed kan vertellen, krijg je misschien een heel onverwachte kant van hem of haar te horen, die wel of niet met de vlucht te maken heeft.

Goede verhalen zijn makkelijker beter te maken

Het is makkelijker om een goed verhaal beter te maken dan een matig verhaal goed te krijgen. Als iemand erg graag een verhaal wil vertellen dat eigenlijk niet heel goed is, kost dat vaak veel tijd en moeite terwijl het niet zoveel oplevert. Er zijn natuurlijk uitzonderingen, maar in de regel zoeken we liever naar verhalen waarvan je meteen begrijpt dat ze verteld moeten worden. Dan is het makkelijker, en ook leuker, om te kijken hoe je dat verhaal nog beter krijgt. Wat ook wel eens voorkomt is dat jij denkt dat iemand een goed verhaal heeft, maar dat die persoon dat zelf niet ziet. Je kan proberen zo iemand te sturen, maar vaak kun je de tijd beter gebruiken door op zoek te gaan naar een verhaal waarvan zowel jij als de verteller voelt dat het gaat werken.

Herinnerings- miltje

Duidelijk zijn is goed, nóg duidelijker zijn is beter. Daarom sturen we een paar dagen voor de vertelmiddag een e-mail. In die e-mail staat wat we alle vertellers nogmaals op het hart drukken:

- De tijd in de gaten te houden
- Een eerste en laatste zin te hebben
- Hun tekst niet uit hun hoofd te leren
- Niets aan de zaal te vragen tijdens het verhaal
- Niets mee het podium op te nemen
- Minimaal een half uur voor aanvang aanwezig te zijn

Bij Lang Verhaal Kort, onze open podia, sturen we die e-mail ook, maar dan aan het gehele publiek en met de boodschap erbij dat we afhankelijk zijn van mensen die hun naam in de hoge hoed durven te gooien, en met het verzoek alvast na te denken over een verhaal.

De presentatie

Bij het bepalen van de volgorde proberen we altijd te beginnen met iemand bij wie we het vertrouwen hebben dat het verhaal sowieso stevig in elkaar zit. De eerste verteller zet immers de toon, en als het verhaal duidelijk en goed is, zal de rest ook minder moeite hebben. Verder wisselen we het soort verhalen dat we hebben altijd zo veel mogelijk af, om te voorkomen dat mensen die enigszins in elkaars vaarwater zitten ook nog na elkaar aan de beurt komen (bijvoorbeeld twee vakantie verhalen na elkaar). Als laatste verteller kiezen we meestal iemand die, net als de eerste, een verhaal heeft met grote kans van slagen. Want dat is toch het verhaal waarmee het publiek naar buiten loopt. Het is jammer als het laatste verhaal om wat voor reden dan ook niet zo goed uit de verf komt. Soms kiezen we als laatste ook het meest aangrijpende of spectaculaire verhaal, zodat andere vertellers daar niet mee hoeven te concurreren.

Na het bepalen van de volgorde herhalen we de belangrijkste regels nogmaals:

- De tijd in de gaten houden (want na jou is er nog iemand).
- Een eerste en laatste zin hebben.
- Niets aan de zaal vragen (de zaal kan niet antwoorden).
- Niets meenemen op het podium.
- Niet reageren op vertellers die voor je zijn geweest. Vertel je verhaal zoals je van plan was.
- Iedereen die een verhaal vertelt, vergeet iets. Dat is niet erg. Ga ervan uit dat dat gebeurt. Mocht je tijdens het verhaal opeens bedenken dat je iets vergeten bent, aarzel dan niet om het alsnog te vertellen. Je mag dat ook gewoon benoemen. We kunnen niet vaak genoeg benadrukken dat het geen tekst- en vormvaste opvoering is. Juist het moment dat iemand even de draad kwijt is,

kan bij echt gebeurde verhalen heel goed uitpakken. Probeer het optreden dus niet te zien als een examen, maar als een leuke ervaring.

- Vergeet niet dat het vooral leuk is om te doen (of in ieder geval om gedaan te hebben). Ook het publiek heeft er zin in. Zie ze als je vrienden. Dat zijn ze namelijk.
- Afhankelijk van het soort microfoon dat gebruikt wordt, is het goed om af te spreken hoe ver je met je mond van de microfoon afstaat. Een theatertechnicus weet vaak precies wat de ideale afstand is. Als het mogelijk is, kun je alle vertellers alvast even laten voelen hoe het op het podium is en wat ze zien als het grote licht op ze gericht staat. Vooral in een groter theater is dat fijn. In Toomler doen we dat niet, omdat het publiek vaak al ruim voor aanvang in de zaal zit. Bij een theaterzaal kun je het tegelijk met een soundcheck doen voordat de zaal open gaat.

- Tenslotte vragen we alle vertellers om, als ze klaar zijn, goed naar de rest te luisteren en niet met hun vrienden te gaan evalueren of appen. Vaak zit je zo vol adrenaline dat je het vergeet, maar voor de verteller na je is het juist fijn als ook de eerdere vertellers aandachtig luisteren.

De muzikant en /of het fluitje

Voor de sfeer is het erg prettig als er een muzikant aanwezig is die voor aanvang, in de pauze en na afloop speelt. Bijkomend voordeel is dat deze persoon subtiele hints kan geven als een verteller de tijd vergeet. Bijvoorbeeld door een noot op de piano te spelen.

Als de muzikant op het podium zit (in het zicht van het publiek), is het belangrijk dat hij of zij geïnteresseerd en rechtop naar de verhalen luistert, ook als er een verhaal minder goed uitpakt. Laat de muzikant dan ook niet zelf de tijd in de gaten houden; het komt erg ongeïnteresseerd over als hij of zij steeds naar de klok kijkt. Bij Echt Gebeurd houdt de technicus samen met een redacteur (die het verhaal een beetje kent) de tijd in de gaten. Als het te lang duurt, geven we de muzikant een seintje en kan deze een muzikale hint tot afronding geven.

Als er geen muzikant beschikbaar is, kan er op een andere manier een teken worden gegeven dat de spreektijd voorbij is, bijvoorbeeld met een blokfluit of een triangel. Hiervoor is geen geschoolde muzikant nodig. Iemand van de organisatie kan het doen.

De presentator

Waargebeurde verhalen komen het best tot hun recht als ze worden ingeleid door een goed voorbereide presentator. Iemand die zich comfortabel voelt op het podium, ervaring heeft met presenteren en het niet erg vindt om dienstbaar te zijn aan de middag en de vertellers. De presentator zorgt ervoor dat alle verhalen zo goed mogelijk tot hun recht komen. Hij of zij is een soort ceremoniemeester.

Even bij elkaar komen

De presentator heeft bij ons als eerste taak om voordat we beginnen alle vertellers even bij elkaar te roepen voor een soort voorstelrondje met uitleg en geruststelling. Je maakt immers samen een voorstelling, ook al ken je elkaar niet. De presentator maakt tijdens dat 'even bij elkaar komen' ook de volgorde van de vertellers bekend.

Zet de code neer

Vraag de mensen in de zaal of ze weten wat ze te wachten staat. Laat eerst de mensen klappen als ze dat weten en vervolgens als ze het niet precies weten. Dat werkt beter dan vragen of mensen hun hand willen opsteken. (Publiek klapt niet alleen makkelijker, een zaal die klapt wordt op een psychologische manier ook even één. Dat komt het groepsgevoel ten goede.)

Al is er maar één persoon die klapt omdat hij niet precies weet wat er te gebeuren staat, leg altijd even uit waar mensen in terecht zijn gekomen. Dat het niet gaat om grappen, dat het kan dat mensen verhalen gaan horen die verdrietig zijn of aangrijpend. Dat de vertellers geen ervaring hebben en daarom extra aandacht verdienen. Vraag mensen om hun telefoon echt uit te zetten, en niet op trilstand. Zeker als je voor het eerst op het podium staat, is het heel vervelend als

mensen tijdens je verhaal stiekem een appje lezen. Wat veel mensen zich niet realiseren, is dat telefoons licht geven. Wie op het podium staat, kan dus zien dat er in de donkere zaal op een telefoon wordt gekeken en dat maakt onzeker of leidt af.

De spelregels

Wij hebben bij Echt Gebeurd dus een pianist, en soms iemand met een fluitje, die aangeeft wanneer iemands tijd op het podium erop zit. Het is belangrijk dat de vertellers hiervan op de hoogte zijn, maar ook de zaal moet begrijpen dat dat geluid erbij hoort. Dat dat niet betekent dat de verteller een fout heeft gemaakt of dat het verhaal meteen af is, maar dat het onze manier is om vertellers te laten weten dat ze moeten gaan afronden. (Laat van tevoren even het fluitje of de pianotoets horen, zodat het publiek en de vertellers weten hoe het klinkt.)

Een voorbeeld- verhaal

Het is fijn als de presentator begint met een eigen kort verhaal van ongeveer vijf minuten dat past bij het thema. Op die manier is de code van wat er te gebeuren staat meteen duidelijk. Dat verhaal hoeft niet grappig of spectaculair te zijn. Zolang het maar eerlijk, waargebeurd en persoonlijk is.

Strookjes

We vragen het publiek bij Echt Gebeurd om voor aanvang van de middag een zinnetje op een strookje papier zo eerlijk mogelijk af te maken. (Ook dat hebben we uit Amerika afgekeken.) De briefjes liggen al op tafel, met pennen. We lopen rond om mensen aan te moedigen iets in te vullen. Ook bij die briefjes geldt: het hoeft niet grappig te zijn, als je maar eerlijk bent. De briefjes zijn anoniem: we hopen mensen aan te sporen om ook heel gênante of persoonlijke dingen op te schrijven, zonder dat ze bang hoeven te zijn om naar voren te worden geroepen. Het is belangrijk om dat erbij te vertellen.

Voorbeelden van af te maken zinnetjes zijn “Ik heb nog nooit zo graag naar huis gewild als toen...”, “Ik heb me nog nooit zo geschaamd voor mijn ouders als toen...” en “Ik ben nog nooit zo boos geweest als toen...” (De zin hangt meestal samen met het thema van de middag.)

Voor aanvang verzamelen we de ingevulde briefjes, en in de pauze nogmaals. De redactie leest en selecteert de briefjes buiten het zicht van het publiek. Er zitten altijd een paar bijdragen tussen van mensen die proberen een grapje te maken of die iets opschrijven dat niet echt persoonlijk of eerlijk is. Die filteren we eruit. Gelukkig blijven er altijd genoeg briefjes over die de moeite waard zijn.

De presentator heeft op het podium een aantal briefjes bij zich en leest die voor als intermezzo tussen de verhalen. Veel briefjes spreken voor zich en zorgen ervoor dat het publiek zich nog meer bewust is van het feit dat er ook in de zaal allemaal mensen vol verhalen zitten. Soms roept een briefje een persoonlijke associatie van de presentator op, die hij of zij dan deelt. Bedenk als presentator dat je reactie op een briefje niet te lang duurt en het briefje niet overtroeft: als voorlezer ben je dienstbaar aan de korte verhaaltjes op de strookjes. Na een briefje of vijf, maar soms ook meer, is het moment daar om de eerste verteller het podium op te vragen.

De aankondiging

Bij Echt Gebeurd kondigen we vertellers aan met alleen hun naam. De rest mag iemand zelf vertellen als hij of zij dat nodig vindt voor het verhaal. Dat geldt ook als het iemand is die bekend is of die graag een introductie zou willen hebben. Vooraf geldt: gelijke monniken, gelijke kappen. Bij de afkondiging na het verhaal kun je desgewenst wel meer informatie geven.

Als iemand het podium opkomt, vraag je om applaus voor de verteller. Klap zelf mee en blijf even op het podium tot de verteller er is. Zorg dat de microfoon op de juiste hoogte staat voordat je het podium afloopt.

Kaarsjes

Wij hebben een kandelaar met vijf of zes kaarsen op het podium staan. We vragen iedere verteller om bij opkomst eerst een kaars aan te steken. Dat is niet omdat we een gewijde sfeer willen creëren, maar zodat het publiek al even de kans heeft om de verteller te bekijken voordat deze begint. Bovendien heeft de verteller hiermee alvast een korte handeling om even aan het podium te wennen.

Afkondiging

Na afloop van het verhaal komt de presentator enthousiast het podium op. Ook als een verhaal niet zo goed uitpakte, is het belangrijk om waardering uit te stralen voor iemand die zijn of haar best heeft gedaan. Opnieuw geldt dat de presentator de toon zet. Vraag altijd nog even een applaus voor de verteller. Probeer vervolgens NIET in te gaan op het verhaal. Doe je dat wel, let er dan op dat je de verteller niet overschaduwet met een nog spectaculairdere anekdote of associatie. Jij bent er om de verteller te dienen. Soms willen vertellers graag dat je na afloop toch iets over ze vermeldt, bijvoorbeeld dat ze een blog of tentoonstelling hebben, of onlangs een boek gepubliceerd: dan is dit daar een goed moment voor. Vervolgens haal je de strookjes met teksten uit het publiek tevoorschijn en lees je weer een paar zinnen voor van mensen in de zaal (het kan geen kwaad die stiekem al even te bekijken zodat je zeker weet dat je de handschriften kunt

ontcijferen). Na een paar zinnnetjes zul je merken dat het publiek het verhaal van de vorige spreker weer een beetje vergeten is en klaar is voor het volgende. Dat is het moment om de volgende verteller op het podium uit te nodigen. Of een verhaal nu heel goed of heel slecht is verteld, heel grappig of heel droevig, de briefjesintermezzo's zorgen er altijd voor dat het volgende verhaal los komt te staan van het vorige.

Nazorg

Houd er rekening mee dat vertellers die net verteld hebben, vaak onzeker zijn. Wees dus enthousiast en bedank ze uitvoerig. Als je echt kritiek hebt op hun verhaal, houd het dan voor jezelf of deel het met iemand anders. Alleen als iemand er heel nadrukkelijk om vraagt, kun je mensen lastigvallen met je oordeel. Belangrijker is dat ze het verhaal verteld hebben en met een goed gevoel naar huis gaan. Het vertellen van een persoonlijk verhaal aan publiek is een spannende, vaak emotionerende aangelegenheid. Bel daarom daags na de bijeenkomst je vertellers nog eens op om te informeren hoe ze het ervaren hebben en hoe het nu met ze gaat. Soms levert zo'n nagesprekje nieuwe inzichten op voor het begeleiden van toekomstige vertellers. Of zelfs een nieuw verhaal voor een volgende editie. Anders dan bij The Moth, waar het publiek vaak na afloop door middel van applaus een

winnende verteller kiest, willen wij bij Echt Gebeurd geen competitie-element: alle verhalen en vertellers zijn even waardevol. Bovendien loop je met een competitie-element het risico dat vertellers willen scoren bij het publiek.

Dat gezegd hebbende, besloten we bij onze open podiumvariant Lang Verhaal Kort toch een ludieke kleine prijs uit te reiken. Niet omdat we de beste verteller willen kiezen, maar omdat we vertellers een extra motivatie willen geven om hun naam in de hoge hoed te gooien. Een prijs in het vooruitzicht kan helpen het laatste beetje schroom te overwinnen.

Lang Verhaal

Kort

We hebben het al een paar keer genoemd: naast onze gewone voorbereide vertelmiddagen organiseren we dus ook een soort open podium. In Amerika heet dat een story slam maar wij noemen het Lang Verhaal Kort.

Bij Lang Verhaal Kort kan het slim zijn om vooraf al wat bekenden te vragen hun naam in de hoed te doen. Als je bang bent dat het niet goed zal gaan kun je stiekem iemand vragen van wie je weet dat die het durft en kan, om diens naam in de hoed te stoppen. Haal dat briefje anders op dan de andere briefjes, zodat je het als eerste uit de hoed kunt trekken. Dan weet je zeker dat je een goede start hebt. Onze ervaring leert echter dat het ook prima zonder doorgestoken kaart in het begin kan.

Na afloop van Lang Verhaal Kort vragen we alle mensen van wie de naam niet uit de hoed is gehaald om op het podium te komen en dan als afsluiting de eerste en laatste zin van hun verhaal te zeggen. Zo is niet alleen iedereen toch even aan de beurt gekomen, maar krijgt de editie ook een heel feestelijk einde, met glimpen van verhalen waar je als publiek alleen maar naar kunt gissen.

Zegt het voort

Tot zover onze tips. We delen ze graag omdat we geloven dat het vertellen van verhalen belangrijk is. Als iemand iets over zichzelf vertelt, kan dat amusant zijn, hilarisch zelfs, maar ook ontroerend of troostend. Wie luistert naar een ander, krijgt meer begrip voor diens belevingswereld en beweegredenen. Dat is het hartverwarmende van vertelbijeenkomsten. Persoonlijke verhalen zorgen ervoor dat mensen elkaar beter leren kennen en begrijpen.

Net als The Moth publiceert Echt Gebeurd een podcast, die sinds februari 2013 verschijnt, aanvankelijk tweewekelijks en sinds begin 2019 elke donderdagochtend. Op onze podcast verschijnt elke week een verhaal dat in Toomler of bij een andere verhalenmiddag of -avond verteld is, maar lang niet alle verhalen komen op de podcast! Sommige verhalen werken live beter dan in een opname en er zijn ook

regelmatig vertellers die hun verhaal wel aan het publiek in Toomler willen vertellen, maar niet aan honderdduizend podcastluisteraars in het land. Dat is geen probleem: bij Echt Gebeurd staan de verhalenmiddagen voorop.

Stichting Echt Gebeurd

Stichting

De Stichting Echt Gebeurd organiseert verhalenmiddagen, een podcast en cursussen waar persoonlijke verhalen worden verteld en beluisterd. Samen met vertellers uit alle lagen van de bevolking willen we de vertelcultuur in Nederland stimuleren. Bij Echt Gebeurd helpen we vertellers actief om hun verhalen op een goed doordachte manier te vertellen aan het publiek.

Visie

Echt Gebeurd wil via vertelmiddagen, een podcast, boeken en workshops een zo breed mogelijk publiek kennis laten maken met verhalen die hun blik op de wereld veranderen.

Inkomsten Stichting Echt Gebeurd

Het grootste gedeelte van de inkomsten komt voort uit onze publieke inkomsten, bestaande uit advertentie-inkomsten van de podcast, kaartverkoop, uitkoop van de speciale edities en workshopdagen.

Eigen bijdrage

Echt Gebeurd draait voor een groot deel op vrijwillige inzet. Zo doen de vertellers vrijwillig hun verhaal, presenteren Micha Wertheim en Paulien Cornelisse de middag onbezoldigd en helpen zij onbetaald mee met de redactie. Luisteraars maken regelmatig gebruik van de mogelijkheid om Echt Gebeurd te steunen met een donatie.

Colofon

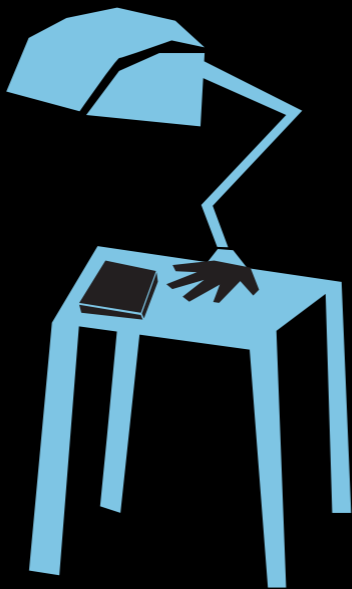
Deze brochure werd in maart 2024 uitgegeven door de Stichting Echt Gebeurd.

Tekst: Micha Wertheim, Paulien Cornelisse, Arianne Hinz, Tom van Rooijen en Renette Kwakkenbos

Vormgeving & illustraties: Annabel Keijzer

Druk: Raddraaier SSP Amsterdam

Voor meer informatie over Echt Gebeurd kun je kijken op www.echtgebeurd.net. Echt Gebeurd is ook te volgen op Instagram, Twitter en Facebook. Je kunt ons financieel steunen via vriendvandeshow.nl/echtgebeurd.

ECHT
GEDEURD